

นิพนธ์ต้นฉบับ

คุณสมบัติทางจิตมิติของแบบประเมินความผาสุกทางจิตใจวอริก-เอ็ดินบะระ ฉบับภาษาไทย ในนักศึกษามหาวิทยาลัย

วันรับ : 1 พฤษภาคม 2569

วันแก้ไข : 7 กรกฎาคม 2569

วันตอบรับ : 27 กรกฎาคม 2569

ณัฏฐภัณท์สัณห์ ศรีวิชัย, ส.ม.,

นรีญา ศรีบุรพา, ป.ร.ด., ขวัญชนก เตชะรัตนะคุณ, ศษ.ม.

โรงพยาบาลธัญญารักษ์เชียงใหม่ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข จังหวัดเชียงใหม่

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ : เพื่อตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตมิติของแบบประเมินความผาสุกทางจิตใจวอริก-เอ็ดินบะระ (Thai Warwick-Edinburgh Mental Well-being Scale: WEMWBS) ฉบับภาษาไทย ทั้งฉบับเต็ม (WEMWBS-Thai) และฉบับย่อ (SWEMWBS-Thai)

วิธีการ : แบบประเมินฉบับภาษาไทยได้ผ่านการบวนการแปลข้ามวัฒนธรรมและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาแล้ว การศึกษาครั้งนี้ตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตมิติของแบบประเมินในนักศึกษาระดับปริญญาตรี ได้แก่ การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน การตรวจสอบความสอดคล้องภายในด้วยสัมประสิทธิ์โอเมกาของแมคโดนัลด์ และสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค และการตรวจสอบความตรงเชิงบรรจบด้วยค่าความแปรปรวนเฉลี่ยที่สกัดได้ (average variance extracted: AVE)

ผล : กลุ่มตัวอย่างที่มีข้อมูลสมบูรณ์ 387 คน อายุเฉลี่ย 20 ปี 8 เดือน เป็นเพศหญิงร้อยละ 70.8 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสนับสนุนโมเดลองค์ประกอบเดียวของแบบประเมิน WEMWBS-Thai ภายหลังการเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างความคลาดเคลื่อนของข้อคำถาม 3 คู่ (CFI = 0.955, TLI = 0.944, RMSEA = 0.074 และ SRMR = 0.034) และโมเดลองค์ประกอบเดียวของ SWEMWBS-Thai โดยไม่ต้องปรับโมเดลเพิ่ม (CFI = 0.978, TLI = 0.967, RMSEA = 0.074 และ SRMR = 0.025) แบบประเมินทั้ง 2 ฉบับมีความสอดคล้องภายในสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์โอเมกาเท่ากับ 0.934 และ 0.888 ตามลำดับ และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.941 และ 0.887 ตามลำดับ และมีความตรงเชิงบรรจบอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ โดยมีค่า AVE เท่ากับ 0.535 และ 0.533 ตามลำดับ

สรุป : แบบประเมิน WEMWBS-Thai และ SWEMWBS-Thai มีหลักฐานสนับสนุนความตรงเชิงโครงสร้าง ความตรงเชิงบรรจบ และความสอดคล้องภายในในระดับที่ยอมรับได้ และมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้งนี้ ควรมีการตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตมิติเพิ่มเติมในประชากรกลุ่มอื่นหรือในบริบททางคลินิก

คำสำคัญ : การแปลข้ามวัฒนธรรม, ความผาสุกทางจิตใจ, คุณสมบัติทางจิตมิติ, นักศึกษาไทย

ติดต่อผู้นิพนธ์ : ณัฏฐภัณท์สัณห์ ศรีวิชัย ; e-mail: plasticpsyche.k@gmail.com

Original article

The psychometric properties of the Thai version of the Warwick-Edinburgh Mental Well-being Scale among university students

Received : 1 May 2026

Revised : 7 July 2026

Accepted : 27 July 2026

Natthaphansan Sriwichai, M.P.H.,

Naranchaya Sriburapar, Ph.D., Kuanchanok Techaratanakul, M.Ed.

Thanyarak Chiang Mai Hospital, Department of Medical Services,
Ministry of Public Health, Chiang Mai Province, Thailand

Abstract

Objective: To examine the psychometric properties of the cross-culturally adapted Thai version of the Warwick-Edinburgh Mental Well-being Scale (WEMWBS-Thai) and its short form (SWEMWBS-Thai).

Methods: The Thai version had previously undergone cross-cultural translation and content validation. This study examined its psychometric properties among undergraduate students, including construct validity using confirmatory factor analysis (CFA), internal consistency using McDonald's omega coefficient and Cronbach's alpha coefficient, and convergent validity using average variance extracted (AVE).

Results: A total of 387 participants with complete data were included in the analysis. The mean age was 20 years and 8 months, and 70.8% were female. CFA supported a unidimensional model of the WEMWBS-Thai after adding correlations between the error terms of three item pairs (CFI = 0.955, TLI = 0.944, RMSEA = 0.074, and SRMR = 0.034) and the SWEMWBS-Thai without further modification (CFI = 0.978, TLI = 0.967, RMSEA = 0.074, and SRMR = 0.025). Both versions demonstrated high internal consistency, with omega coefficients of 0.934 and 0.888, respectively, and alpha coefficients of 0.941 and 0.887, respectively. In addition, both versions demonstrated acceptable evidence of convergent validity, with AVE values of 0.535 and 0.533, respectively.

Conclusion: The WEMWBS-Thai and SWEMWBS-Thai demonstrated acceptable evidence of construct validity, convergent validity, and internal consistency, with adequate fit to the empirical data among Thai undergraduate students. Further evaluation of their psychometric properties in other populations, including clinical populations, is warranted to establish their applicability across diverse contexts.

Keywords: cross-cultural translation, mental well-being, psychometric properties, Thai undergraduate students

Corresponding author: Natthaphansan Sriwichai; e-mail: plasticpsyche.k@gmail.com

ความรู้เดิม : แบบประเมินความผาสุกทางจิตใจวอริก-เอดินบะระ ฉบับเต็ม (WEMWBS) และฉบับสั้น (SWEMWBS) เป็นเครื่องมือวัดความผาสุกทางจิตใจที่มีการใช้อย่างแพร่หลายทั้งในประชากรวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ โดยได้รับการแปลและผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วมากกว่า 30 ภาษา พบว่าแบบประเมินมีคุณสมบัติทางจิตมิติที่ดีในหลายประเทศ อย่างไรก็ตามยังไม่พบว่ามี การตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตมิติอย่างเป็นทางการในบริบทประเทศไทย

ความรู้ใหม่ : แบบประเมินความผาสุกทางจิตใจวอริก-เอดินบะระ ฉบับภาษาไทย ทั้งฉบับเต็ม (WEMWBS-Thai) และฉบับย่อ (SWEMWBS-Thai) ได้รับการแปลข้ามวัฒนธรรมตามกระบวนการมาตรฐานการตรวจสอบในกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรีพบว่าทั้ง 2 ฉบับมีโครงสร้างองค์ประกอบเดียวที่ได้รับการยืนยันด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน มีความสอดคล้องภายในในระดับสูง และมีความตรงเชิงบรรจบผ่านเกณฑ์ที่ยอมรับได้

ประโยชน์ที่จะนำไปใช้ : สามารถนำแบบประเมินทั้ง 2 ฉบับไปใช้ประเมินความผาสุกทางจิตใจในกลุ่มนักศึกษาไทย ทั้งนี้ ควรมีการตรวจสอบคุณสมบัติของแบบประเมินเพิ่มเติมก่อนการนำไปใช้ในบริบททางคลินิกหรือประชากรกลุ่มอื่น

บทนำ

ความผาสุกทางจิตใจ (mental well-being) เป็นคุณลักษณะด้านบวกทางจิตวิทยาและสุขภาพจิตที่มีความเกี่ยวข้องกับจิตใจในหลากหลายมิติ ทั้งในแง่ของการเลี้ยงดู การเจริญเติบโต รวมทั้งพัฒนาการ บุคคลที่มีความผาสุกทางจิตใจมักเป็นคนที่มึนมองด้านบวกกับชีวิต มีความเชื่อมั่นในสมรรถนะแห่งตน มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีพลังสำหรับก้าวทันอุปสรรคต่าง ๆ ตลอดจนมีความสามารถในการวางแผนเพื่อพัฒนาตนเอง¹ ความผาสุกทางจิตใจเป็นผลจากการทบทวนภายในตนเองว่าบุคคลมีความพึงพอใจในชีวิตมากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำเนินชีวิตเพื่อบรรลุเป้าหมาย^{2,3} การประเมินความผาสุกทางจิตใจจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อทำความเข้าใจสุขภาพจิตทั้งในระดับบุคคล

และระดับประชากร ตลอดจนเป็นพื้นฐานในการพัฒนาและติดตามผลของรูปแบบการส่งเสริมสุขภาวะทางจิตในหลากหลายบริบท^{4,5}

ความผาสุกทางจิตใจมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับสุขภาพจิตและการเกิดปัญหาสุขภาพจิต ตามแนวคิดสองความต่อเนื่อง (dual-continuum model) ที่เสนอว่าสุขภาพจิตเชิงบวกและความเจ็บป่วยทางจิตเป็นมิติที่แยกจากกันแต่มีความสัมพันธ์กัน บุคคลที่มีความผาสุกทางจิตใจในระดับสูงมักมีการทำหน้าที่ทางจิตใจที่ดี สามารถปรับตัวต่อความเครียดและมีความพึงพอใจในชีวิต ในทางกลับกัน ผู้ที่มีความผาสุกทางจิตใจในระดับต่ำมีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพจิตสูงขึ้น โดยการศึกษาของ Keyes⁶ พบว่าผู้ที่มีสุขภาพจิตเชิงบวกระดับต่ำ (languishing) มีความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะซึมเศร้าสูงกว่าผู้ที่มีสุขภาพจิตเชิงบวกระดับปานกลางประมาณ 2 เท่า และสูงกว่าผู้ที่มีสุขภาพจิตเชิงบวกระดับสูง (flourishing) เกือบ 6 เท่า นอกจากนี้ การศึกษาระยะยาวในประชากรทั่วไปยังพบว่าการมีสุขภาพจิตเชิงบวกในระดับสูงเป็นปัจจัยปกป้อง (protective factor) ที่ช่วยลดโอกาสการเกิดความผิดปกติทางอารมณ์ ความวิตกกังวล และการใช้สารเสพติด⁷ สอดคล้องกับการศึกษาในนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่พบว่าความผาสุกทางจิตใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเหงา กล่าวคือ ผู้ที่มีความผาสุกทางจิตใจสูงมีแนวโน้มมีความเหงาต่ำ ซึ่งความเหงาเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับปัญหาสุขภาพจิต⁸

ปัจจุบันปัญหาสุขภาพจิตยังคงเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศไทย โดยระหว่างปี พ.ศ. 2563 - 2567 คนไทยมากกว่าร้อยละ 8 มีความเครียดในระดับสูง เกือบร้อยละ 10 มีความเสี่ยงต่อภาวะซึมเศร้า และมากกว่าร้อยละ 5 มีความเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย นอกจากนี้ยังพบผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในประเทศไทยเพิ่มขึ้นจาก 1.3 ล้านคนในปี พ.ศ. 2558 เป็น 2.9 ล้านคนในปี พ.ศ. 2566⁹ สะท้อนถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการเฝ้าระวังเชิงรุกด้านสุขภาพจิต โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นและวัยเรียน ซึ่งมีความเปราะบางทางจิตใจเป็นพิเศษ จากแรงกดดันด้านการเรียน ปัญหาทางการเงิน และการปรับตัวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่^{8,10} ประชากรกลุ่มนี้จึงควรได้รับการประเมินความผาสุกทางจิตใจอย่างครอบคลุมและต่อเนื่อง เพื่อเป็นข้อมูลในการส่งเสริมสุขภาพจิตเชิงป้องกัน ค้นหาผู้ที่มีความเสี่ยง และให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมและทัน่วงที

ในบริบทประเทศไทยมีการใช้แบบประเมินความผาสุกทางจิตใจเชิงบวกหลายฉบับในกลุ่มวัยรุ่นและวัยเรียน เช่น แบบประเมินการงอกงามแห่งตน (flourishing scale) ของ Diener และคณะ¹¹ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 8 ข้อที่ครอบคลุมด้านความสัมพันธ์ การเห็นคุณค่าในตนเอง และการมีเป้าหมายในชีวิต และเคยนำไปใช้ในกลุ่มวัยรุ่นไทย¹² แบบประเมินความพึงพอใจในชีวิต (Satisfaction With Life Scale: SWLS) แบบประเมินความสุขเชิงอัตวิสัย (Subjective Happiness Scale: SHS) และแบบประเมินสุขภาวะเชิงบวก 5 ด้าน (EPOCH Measure of Adolescent Well-being) ที่เคยใช้ประเมินสุขภาวะของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย¹³ ตลอดจนแบบประเมินความผาสุกทางจิตใจที่พัฒนาขึ้นในประเทศไทยเอง¹⁴ อย่างไรก็ตาม แบบประเมินแต่ละฉบับมีฐานแนวคิดและจุดเน้นที่แตกต่างกัน บางฉบับเน้นความสุขเชิงอัตวิสัย (hedonic) ในขณะที่บางฉบับเน้นการทำหน้าที่ทางจิตใจเชิงบวก (eudaimonic) ทำให้การเลือกใช้เครื่องมือจำเป็นต้องคำนึงถึงกรอบแนวคิดของความผาสุกที่ต้องการวัด ขณะที่แบบประเมินความผาสุกทางจิตใจวอริก-เอดินบะระ (Warwick-Edinburgh mental well-being scale: WEMWBS) ซึ่งได้รับการพัฒนาโดยมหาวิทยาลัยวอริกร่วมกับมหาวิทยาลัยเอดินบะระ^{15,16} เป็นเครื่องมือประเมินที่ครอบคลุมทั้งความผาสุกทั้งด้าน hedonic เช่น ความรู้สึกผ่อนคลายและร่าเริง และด้าน eudaimonic เช่น การคิดอย่างชัดเจนและการมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น แบบประเมินมีทั้งฉบับเต็ม (WEMWBS) 14 ข้อและฉบับย่อ (Short WEMWBS: SWEMWBS) 7 ข้อ ได้รับการแปลและการตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตมิติในหลากหลายภาษาทั่วโลก โดยทั่วไปใช้ในบุคคลอายุ 16 ปีขึ้นไป และหลายการศึกษาได้มีการนำไปใช้ในกลุ่มวัยรุ่น¹⁶⁻¹⁹

สำหรับในบริบทไทย แม้แบบประเมิน WEMWBS ได้รับการแปลและนำไปใช้ในกลุ่มผู้สูงอายุและนักศึกษา แต่เป็นการนำไปใช้เป็นตัวแปรในการวิจัยและมีการรายงานคุณภาพเครื่องมือเบื้องต้นเท่านั้น^{8,20,21} และยังไม่พบว่ามีกรายงานการตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตมิติขั้นสูงที่พิจารณาวัฒนธรรมและบริบทสังคมไทย การศึกษาครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตมิติของแบบประเมิน WEMWBS และ SWEMWBS ฉบับภาษาไทยในกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรี

วิธีการ

การศึกษาเพื่อตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตมิติของเครื่องมือ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สุขภาพจิต ความผาสุกทางจิตใจ และความเหงาในนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่⁸ ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เอกสารเลขที่ ET 001/2020 วันที่ 3 มกราคม 2563

การดำเนินงานแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ การแปลข้ามวัฒนธรรมและการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และการตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตมิติในกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การแปลข้ามวัฒนธรรม โดยผู้วิจัยได้รับอนุญาตอย่างเป็นทางการจาก Professor Sarah Stewart-Brown ผู้พัฒนาเครื่องมือ และเป็นผู้แปลฉบับภาษาไทยที่ขึ้นทะเบียนกับมหาวิทยาลัยวอริก ดำเนินการในเดือนกันยายน พ.ศ. 2562 ตามแนวทางมาตรฐานการแปลและปรับใช้เครื่องมือข้ามวัฒนธรรม²²⁻²⁶ ขั้นตอนประกอบด้วย การแปลไปข้างหน้า (forward translation) โดยผู้ใช้สองภาษา 2 คนที่มีภูมิหลังต่างกัน ทำการสังเคราะห์ฉบับแปล การแปลกลับแบบไม่เห็นต้นฉบับ (blind back translation) การเปรียบเทียบกับต้นฉบับโดยผู้พัฒนาเครื่องมือและผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาศาสตร์ การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน การทดสอบนำร่อง การเปรียบเทียบฉบับแปลกับต้นฉบับในกลุ่มผู้ใช้สองภาษา และการทดสอบความคงที่ด้วยวิธีทดสอบซ้ำ

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในขั้นตอนนี้พบว่า แบบประเมินภาษาไทยฉบับเต็ม (WEMWBS-Thai) และฉบับย่อ (SWEMWBS-Thai) มีความตรงตามเนื้อหาจากการประเมินด้วยค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (content validity index: CVI) ทั้ง 2 ฉบับเท่ากับ 1.00 ความสอดคล้องภายใน (internal consistency) จากสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.941 และ 0.887 ตามลำดับ และความคงที่ของการวัดจากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้น (intraclass correlation coefficient: ICC) เท่ากับ 0.855 (95% CI = 0.642 - 0.946, $p < .001$) และ 0.864 (95% CI = 0.663 - 0.950, $p < .001$)

ตามลำดับ โดยผลการดำเนินการกระบวนการแปลและตรวจสอบคุณภาพในขั้นตอนนี้ได้มีการนำเสนอไว้แล้วในการประชุมวิชาการสมาคมนักจิตวิทยาคลินิกไทย ครั้งที่ 48²¹

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตมิติของแบบประเมิน WEMWBS-Thai และ SWEMWBS-Thai ในกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ โดยการศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นการตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตมิติขั้นสูง ได้แก่ การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) ความตรงเชิงบรรจบ (convergent validity) และความสอดคล้องภายใน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในปีการศึกษา 2562 จำนวน 29,264 คน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้เป็นกลุ่มตัวอย่างเดียวกับโครงการวิจัยหลัก⁸ เกณฑ์การคัดเลือก ได้แก่ มีสถานภาพนักศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2 อายุระหว่าง 18 - 25 ปี และสามารถสื่อสารด้วยภาษาไทย เกณฑ์การคัดออก คือ มีภาวะบกพร่องทางการมองเห็นอย่างมากจนไม่สามารถอ่านและทำความเข้าใจแบบสอบถามได้แม้ให้อุปกรณ์ช่วย

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการประมาณค่าสัดส่วนจากประชากรขนาดใหญ่ที่ทราบจำนวน²⁷ โดยกำหนดค่าระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ($Z = 1.96$) ค่าประมาณสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูล (p) เท่ากับ 0.80 อ้างอิงจากการศึกษาของ Clarke และคณะ²⁸ ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (margin of error) เท่ากับร้อยละ 4.2 คำนวณได้ 344 คน เพิ่มจำนวนเพื่อทดแทนกรณีข้อมูลที่สูญหายอีกร้อยละ 10 จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำเป็น 380 คน ซึ่งมีขนาดเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตามคำแนะนำของ Comrey และ Lee²⁹ ที่ระบุว่าขนาดตัวอย่างตั้งแต่ 300 คนขึ้นไปถือว่าอยู่ในระดับดี และมีอัตราส่วนผู้ตอบต่อจำนวนข้อคำถามสูงกว่า 10:1 ซึ่งเกินเกณฑ์ขั้นต่ำที่แนะนำ³⁰

เครื่องมือ

1. แบบประเมินความผาสุกทางจิตใจอริก-เอตินบะระ (WEMWBS)^{15,16} มีลักษณะเป็นการประเมินตนเอง (self-report) โดยฉบับเต็มประกอบด้วยข้อคำถามเชิงบวก 14 ข้อ ให้ผู้ตอบประเมินความรู้สึกและการทำหน้าที่ทางจิตใจในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา ครอบคลุมความผาสุกทั้งด้าน hedonic เช่น

ความรู้สึกผ่อนคลายและร่าเริง และ eudaimonic เช่น การคิดอย่างชัดเจนและการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น แต่ละข้อเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ “ไม่เลย” ถึง “ตลอดเวลา” คะแนนรวม 14 - 70 คะแนน แบบประเมินต้นฉบับมีค่าความสอดคล้องภายในจากสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.89 ในกลุ่มนักศึกษา และ 0.91 ในกลุ่มประชากรทั่วไป และมีค่าความคงที่ของการวัดจากการทดสอบซ้ำที่ 1 สัปดาห์ด้วยค่า ICC เท่ากับ 0.83 ในด้านโครงสร้าง การศึกษาแบบประเมินต้นฉบับพบว่า WEMWBS มีโครงสร้างองค์ประกอบเดียว (unidimensionality) ทั้งจากการวิเคราะห์องค์ประกอบและแบบจำลอง Rasch^{16,17} อย่างไรก็ตาม การศึกษาในบางบริบทอาจต้องยอมให้มีความแปรปรวนร่วมระหว่างความคลาดเคลื่อนของข้อที่เนื้อหาใกล้เคียงกัน เพื่อให้โมเดลสอดคล้องกับข้อมูล^{18,19}

2. แบบประเมินความผาสุกทางจิตใจอริก-เอตินบะระ ฉบับย่อ (SWEMWBS) มี 7 ข้อ ที่คัดจากฉบับเต็มด้วยการวิเคราะห์ของ Rasch โดยผู้พัฒนาพบว่าข้อคำถาม 7 ข้อนี้มีความเป็นมิติเดียวอย่างเคร่งครัด (strict unidimensionality) และสอดคล้องกับแบบจำลอง Rasch ทำให้สามารถแปลงคะแนนดิบเป็นคะแนนมาตรเชิงเส้น (interval scale) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์เชิงพารามตริกได้ โดยข้อคำถามใช้มาตราส่วนและช่วงเวลาเดียวกันกับฉบับเต็ม คะแนนรวม 7 - 35 คะแนน แบบประเมินฉบับย่อมีความสัมพันธ์กับฉบับเต็มสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบอันดับ (Spearman's correlation coefficient) เท่ากับ 0.954¹⁷

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยประชาสัมพันธ์เชิญชวนเข้าร่วมโครงการวิจัยผ่านป้ายประชาสัมพันธ์และสื่อสังคมออนไลน์ของหน่วยพัฒนาคุณภาพนักศึกษาและสโมสรนักศึกษาของแต่ละคณะและวิทยาลัย นักศึกษาที่สนใจเข้าร่วมสามารถเข้าถึงแบบสอบถามได้ 2 ช่องทาง ได้แก่ แบบออนไลน์ผ่าน QR code หรือลิงก์เว็บไซต์แบบสั้น และแบบกระดาษสำหรับผู้ที่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต โดยสามารถรับและส่งคืนแบบสอบถามได้ที่หน่วยพัฒนาคุณภาพนักศึกษา

กลุ่มตัวอย่างได้รับการคัดเลือกโดยใช้วิธีการเลือกแบบบังเอิญ (accidental sampling) ตามคุณสมบัติที่กำหนดโดยผู้สนใจเข้าร่วมประเมินคุณสมบัติของตนเองตามเกณฑ์

ที่ระบุไว้ในคำชี้แจงก่อนเข้าถึงแบบสอบถามของทั้งสองช่องทาง จากนั้นผู้เข้าร่วมได้รับการชี้แจงรายละเอียดการวิจัยเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งอธิบายวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บข้อมูล ความเสี่ยงและการจัดการ สิทธิในการปฏิเสธหรือถอนตัว และการรักษาความลับของข้อมูล สำหรับการขอความยินยอมในช่องทางออนไลน์ ผู้เข้าร่วมอ่านเอกสารชี้แจงในรูปภาพ และคลิกยืนยันความยินยอมก่อนเริ่มตอบแบบสอบถาม ส่วนช่องทางกระดาษ แสดงความยินยอมเข้าร่วมโดยการลงนามในเอกสารชี้แจงอาสาสมัคร ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรักษาความลับ เมื่อตอบแบบสอบถามในรูปแบบกระดาษเสร็จสิ้น จะมีเส้นประให้ผู้ตอบพับครึ่งและเย็บปิดแบบสอบถามด้วยตนเองก่อนนำส่งคืน โดยเจ้าหน้าที่จากหน่วยพัฒนาคุณภาพนักศึกษาเป็นผู้รวบรวมและส่งคืนผู้วิจัย การตอบแบบสอบถามส่วน WEMWBS-Thai ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามของ SWEMWBS-Thai ใช้เวลาประมาณ 3 - 5 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลและนำข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมดมาวิเคราะห์ จากนั้นใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: SD) เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตมิติด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis: CFA) ด้วยโปรแกรม R เวอร์ชัน 4.6.0 ร่วมกับ lavaan package เวอร์ชัน 0.6-21 กำหนดโมเดลการวัดเป็นแบบองค์ประกอบเดียว (one-factor model) ซึ่งสอดคล้องกับโครงสร้างองค์ประกอบเดียวของแบบประเมินต้นฉบับที่ได้รับการยืนยันด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและแบบจำลอง Rasch^{16,17} ความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์พิจารณาจากดัชนีความกลมกลืน ได้แก่ ค่า comparative fit index (CFI) และ Tucker-Lewis index (TLI) โดยค่าตั้งแต่ 0.95 ขึ้นไปถือว่าอยู่ในระดับดี และค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไปถือว่าอยู่ในระดับที่ยอมรับได้^{31,32} ค่า root mean square error of approximation (RMSEA) ที่มิต้าน้อยกว่า 0.08 และค่า standardized root mean square residual (SRMR) ที่มิต้าน้อยกว่า 0.08 ถือว่าอยู่ในระดับที่ยอมรับได้³²

การตรวจสอบความตรงเชิงบรรจบ พิจารณาจากค่าความแปรปรวนเฉลี่ยที่สกัดได้ (average variance extracted: AVE) โดยค่า AVE ที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป³³

การตรวจสอบความสอดคล้องภายใน พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ร่วมกับค่าสัมประสิทธิ์โอเมกาของแมคโดนัลด์ (McDonald's omega coefficient) ซึ่งเป็นค่าความเชื่อมั่นที่อิงโมเดล (model-based reliability) ในกรณีที่น้ำหนักองค์ประกอบของข้อคำถามแต่ละข้อมีความแตกต่างกัน โดยค่าที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป³⁴ ดำเนินการวิเคราะห์ด้วย semTools package เวอร์ชัน 0.5-8

ผล

ผู้ตอบแบบสอบถามออนไลน์มีจำนวน 270 คน (ไม่มีการคัดออกเนื่องจากระบบกำหนดให้ตอบครบทุกข้อ) และผู้ตอบแบบสอบถามกระดาษจำนวน 124 คน คัดออก 7 คน เนื่องจากตอบไม่ครบถ้วน คงเหลือแบบสอบถามกระดาษที่สมบูรณ์ 117 ชุด รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีชุดข้อมูลสมบูรณ์สำหรับการวิเคราะห์ทั้งสิ้น 387 คน มีอายุเฉลี่ย 20 ปี 8 เดือน (SD = 1 ปี 3 เดือน) เป็นเพศหญิงร้อยละ 70.8 และศึกษาในสายวิทยาศาสตร์สุขภาพร้อยละ 42.6 กลุ่มตัวอย่างมีคะแนน WEMWBS เฉลี่ย 45.53 (SD = 10.95) และคะแนน SWEMWBS เฉลี่ย 22.81 (SD = 5.58)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ก่อนการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผู้วิจัยตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของข้อคำถามทั้ง 14 ข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยรายข้ออยู่ระหว่าง 2.79 ถึง 3.66 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือข้อ 11 (สามารถตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อ 5 (มีพลังงานเหลือเฟือ) ค่าความเบ้ (skewness) ของทุกข้ออยู่ระหว่าง -0.56 ถึง 0.05 และค่าความโด่ง (kurtosis) อยู่ระหว่าง -0.53 ถึง 0 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้สำหรับการแจกแจงแบบปกติ ($|skewness| < 2$ และ $|kurtosis| < 7$) จึงเหมาะสมต่อการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยวิธีประมาณค่าควรจะเป็นสูงสุด (maximum likelihood) ดังแสดงในตารางที่ 1

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบประเมิน WEMWBS-Thai พบว่า โมเดลองค์ประกอบเดียวเริ่มต้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลในระดับที่ยอมรับได้ โดยมี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่า skewness และค่า kurtosis รายข้อของแบบประเมิน WEMWBS-Thai (n = 387)

ข้อ	เนื้อหา	Mean	SD	Skewness	Kurtosis
1	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันรู้สึกในเชิงบวกเกี่ยวกับอนาคต	3.07	1.04	-0.18	-0.29
2	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นประโยชน์	3.22	0.99	-0.30	-0.22
3	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันรู้สึกผ่อนคลาย	3.12	1.07	-0.07	-0.50
4	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันรู้สึกสนใจในผู้อื่น	3.37	1.07	-0.32	-0.39
5	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันมีพลังงานเหลือเฟือ	2.79	0.99	0.05	-0.29
6	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันสามารถรับมือปัญหาได้ดี	3.22	0.99	-0.24	-0.23
7	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันคิดได้อย่างชัดเจน	3.09	0.99	-0.21	-0.26
8	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันรู้สึกดีเกี่ยวกับตัวเอง	3.41	1.04	-0.38	-0.27
9	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้อื่น	3.42	1.10	-0.39	-0.53
10	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันรู้สึกมีความมั่นใจ	3.23	1.03	-0.20	-0.41
11	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันสามารถตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง	3.66	1.03	-0.56	-0.19
12	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันรู้สึกเป็นที่รัก	3.27	1.03	-0.36	-0.20
13	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันรู้สึกสนใจในสิ่งใหม่ ๆ	3.36	1.11	-0.45	-0.45
14	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันรู้สึกร่าเริงเบิกบานใจ	3.31	1.05	-0.32	-0.34

หมายเหตุ : ข้อ 1, 2, 3, 6, 7, 9 และ 11 เป็นข้อคำถามของฉบับย่อ (SWEMWBS-Thai)

ค่า CFI = 0.933, TLI = 0.921 และ SRMR = 0.040 แต่ค่า RMSEA = 0.088 สูงกว่าเกณฑ์ที่ยอมรับได้เล็กน้อย เมื่อพิจารณาค่าดัชนีการปรับโมเดล (modification indices) พบว่าการเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างความคลาดเคลื่อนของข้อคำถามที่มีเนื้อหาในมิติใกล้เคียงกันจำนวน 3 คู่ ได้แก่ ข้อ 3 กับ 14 (อารมณ์เชิงบวก) ข้อ 6 กับ 7 (การทำหน้าที่ด้านการคิด) และข้อ 4 กับ 9 (ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล) มีแนวโน้มช่วยให้โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีขึ้น โดยภายหลังการปรับโมเดล พบว่าค่าไคสแควร์ลดลงจาก 309.93 (df = 77) เป็น 231.85 (df = 74) และมีค่า CFI = 0.955, TLI = 0.944, RMSEA = 0.074 และ SRMR = 0.034 โดยนำหน้าองค์ประกอบมาตรฐานของข้อคำถามทั้ง 14 ข้อ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.513 - 0.840 และมีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ ($p < .001$)

สำหรับแบบประเมิน SWEMWBS-Thai พบว่าโมเดลองค์ประกอบเดียวมีความสอดคล้องกับข้อมูลในระดับดี โดยมีค่า CFI = 0.978, TLI = 0.967, RMSEA = 0.074 และ SRMR = 0.025 จึงไม่จำเป็นต้องปรับโมเดลเพิ่มเติม นำหน้าองค์ประกอบมาตรฐานของข้อคำถามทั้ง 7 ข้อ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.591 - 0.820 และมีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ ($p < .001$) ดังตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงบรรจบและความสอดคล้องภายใน

แบบประเมิน WEMWBS-Thai และ SWEMWBS-Thai มีความตรงเชิงบรรจบผ่านเกณฑ์ที่ยอมรับได้ โดยมีค่า AVE เท่ากับ 0.535 และ 0.533 ตามลำดับ และมีความสอดคล้องภายในในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์โอเมกาของแมคโดนัลด์ เท่ากับ 0.934 และ 0.888 ตามลำดับ และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.941 และ 0.887 ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

วิจารณ์

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่าแบบประเมินความผูกพันทางจิตใจฉบับภาษาไทย ทั้งฉบับเต็ม (WEMWBS-Thai) และฉบับย่อ (SWEMWBS-Thai) มีโครงสร้างองค์ประกอบเดียว สอดคล้องกับแบบประเมินต้นฉบับภาษาอังกฤษ¹⁶ โดยโมเดลองค์ประกอบเดียวของ WEMWBS-Thai ภายหลังการปรับความสัมพันธ์ระหว่างความคลาดเคลื่อนของข้อคำถามที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกัน 3 คู่ ได้แก่ คู่ที่สะท้อนอารมณ์เชิงบวก (ข้อ 3 และ 14) การทำหน้าที่ด้านการคิด (ข้อ 6 และ 7) และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (ข้อ 4 และ 9) มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ยอมรับได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในฉบับภาษาจีน¹⁸ ภาษาสิงหลในศรีลังกา³⁵ และการศึกษา

ตารางที่ 2 ค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) ของแบบประเมิน WEMWBS-Thai และ SWEMWBS-Thai (n = 387)

Index	WEMWBS-Thai (model 1)	WEMWBS-Thai (model 2)	SWEMWBS-Thai	Criteria
χ^2	309.928	231.848	43.642	-
Df	77	74	14	-
p-value	< .001	< .001	< .001	-
CFI	0.933	0.955	0.978	≥ 0.90 ยอมรับได้; ≥ 0.95 ดี
TLI	0.921	0.944	0.967	≥ 0.90 ยอมรับได้; ≥ 0.95 ดี
RMSEA	0.088	0.074	0.074	< 0.08
RMSEA 90% CI	0.078, 0.099	0.064, 0.085	0.050, 0.099	
SRMR	0.040	0.034	0.025	< 0.08

หมายเหตุ : model 1 = initial one-factor model, model 2 = model with three correlated error terms between items 3 and 14, items 6 and 7, and items 4 and 9; χ^2 = chi-square, df = degrees of freedom, CFI = comparative fit index, TLI = Tucker-Lewis index, RMSEA = root mean square error of approximation, CI = confidence interval, SRMR = standardized root mean square residual

ตารางที่ 3 นำหนักองค์ประกอบมาตรฐานและคุณสมบัติทางจิตมิติของแบบประเมิน WEMWBS-Thai และ SWEMWBS-Thai (n = 387)

ข้อ	เนื้อหา	WEMWBS-Thai (λ)	SWEMWBS-Thai (λ)
1	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันรู้สึกในเชิงบวกเกี่ยวกับอนาคต	0.731	0.749
2	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นประโยชน์	0.813	0.820
3	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันรู้สึกผ่อนคลาย	0.625	0.591
4	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันรู้สึกสนใจในผู้อื่น	0.513	-
5	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันมีพลังงานเหลือเฟือ	0.677	-
6	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันสามารถรับมือปัญหาได้ดี	0.766	0.806
7	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันคิดได้อย่างชัดเจน	0.770	0.810
8	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันรู้สึกดีเกี่ยวกับตัวเอง	0.840	-
9	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้อื่น	0.672	0.623
10	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันรู้สึกมีความมั่นใจ	0.812	-
11	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันสามารถตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง	0.711	0.724
12	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันรู้สึกเป็นที่รัก	0.775	-
13	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันรู้สึกสนใจในสิ่งใหม่ ๆ	0.677	-
14	ช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาฉันรู้สึกกระตือรือร้น	0.825	-
Alpha (α)		0.941	0.887
Omega (ω)		0.934	0.888
AVE		0.535	0.533

หมายเหตุ : λ = standardized factor loading; α , ω , and AVE were based on full sample (n = 387); all loadings significant at $p < .001$

เปรียบเทียบใน 4 ประเทศแถบยุโรปที่มีเดนมาร์กเป็นฐาน³⁶ ที่ต่างพบว่าโมเดลองค์ประกอบเดียวมีความสอดคล้องดีขึ้น เมื่อยอมให้ความคลาดเคลื่อนของข้อคำถามบางคู่มีความสัมพันธ์กัน โดยการศึกษาในประเทศนอร์เวย์ได้วิเคราะห์เพิ่มเติมและยืนยันว่าการปรับดังกล่าวมิได้เปลี่ยนแปลงความหมายและโครงสร้างแนวคิดของความผาสุทางจิตใจ

ที่เครื่องมือวัด และได้ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น เช่น ภาวะซึมเศร้าและความวิตกกังวล¹⁹ บ่งชี้ว่าข้อคำถามบางคู่ในฉบับ 14 ข้อมีความแปรปรวนร่วมที่นอกเหนือจากปัจจัยหลัก อันเนื่องมาจากความคล้ายคลึงของเนื้อหา ซึ่งเป็นลักษณะที่พบทั่วไปในหลายฉบับภาษาและมีได้ลดทอนข้อสรุปเกี่ยวกับความเป็นองค์ประกอบเดียวของเครื่องมือ

สำหรับ SWEMWBS-Thai พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลในระดับดีโดยไม่ต้องปรับโมเดลเพิ่มเติม สะท้อนให้เห็นว่าข้อคำถามทั้ง 7 ข้อของ SWEMWBS ต้นฉบับได้รับการคัดเลือกมาอย่างเหมาะสม ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศที่พบว่า SWEMWBS มีโครงสร้างองค์ประกอบเดียว แม้ในบางบริบทอาจจำเป็นต้องปรับความสัมพันธ์ระหว่างความคลาดเคลื่อนของข้อคำถามเพียงเล็กน้อย^{18,19}

อย่างไรก็ตาม มีบางการศึกษาที่พบโครงสร้างที่ซับซ้อนกว่า เช่น WEMWBS ฉบับภาษาเยอรมันในประเทศออสเตรียที่พบว่าแบบจำลอง bifactor ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยความผาสุกทั่วไปและปัจจัยกลุ่มย่อย 3 ด้าน ได้แก่ อารมณ์เชิงบวก การทำหน้าที่ทางจิตใจ และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความสอดคล้องกับข้อมูลดีกว่าแบบจำลององค์ประกอบเดียว³⁷ เช่นเดียวกับ SWEMWBS ฉบับภาษาฟินแลนด์ที่พบว่าข้อมูลมีความสอดคล้องกับแบบจำลอง bifactor ที่เพิ่มองค์ประกอบเฉพาะของความผาสุกทางจิตใจด้าน eudaimonic³⁸ ความแตกต่างนี้อาจสะท้อนถึงอิทธิพลของบริบททางภาษา วัฒนธรรม และลักษณะกลุ่มตัวอย่างต่อการรับรู้โนทัศน์ความผาสุกทางจิตใจ ทั้งนี้ ผลการศึกษาในฉบับภาษาไทยที่สนับสนุนโครงสร้างองค์ประกอบเดียวมีความสอดคล้องกับแนวโน้มหลักของวรรณกรรมสากล และสนับสนุนการใช้คะแนนรวมเป็นตัวแทนของระดับความผาสุกทางจิตใจในกลุ่มนักศึกษาไทย

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องภายในพบว่า แบบประเมิน WEMWBS-Thai และ SWEMWBS-Thai มีค่าสัมประสิทธิ์โอเมกาของแมคโดนัลด์และสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในฉบับภาษาจีนที่รายงานค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค 0.930 และ 0.884 ตามลำดับ¹⁸ นอกจากนี้ ค่า AVE ของทั้ง 2 ฉบับมีค่ามากกว่า 0.50 แสดงให้เห็นถึงความตรงเชิงบรรจบที่ยอมรับได้ กล่าวคือตัวแปรแฝงด้านความผาสุกทางจิตใจสามารถอธิบายความแปรปรวนของข้อคำถามได้มากกว่าความคลาดเคลื่อนในการวัด³³

ในบริบทประเทศไทย แม้แบบประเมินนี้เคยถูกนำไปใช้ในกลุ่มประชากรอื่น เช่น ผู้สูงอายุ²⁰ และผู้ป่วยสารเสพติดที่เข้ารับการรักษา³⁹ แต่ยังไม่พบว่ามีผลการรายงานผลการตรวจ

สอบความตรงเชิงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมาก่อน ทั้งนี้ กระบวนการแปลข้ามวัฒนธรรมในการศึกษารุ่นนี้ให้ความสำคัญกับความแตกต่างเชิงโครงสร้างภาษาระหว่างภาษาอังกฤษและภาษาไทย โดยเฉพาะการผันกาล (tense) หรือการเปลี่ยนรูปของคำกริยา เนื่องจากภาษาไทยไม่มีการผันรูปกริยาตามกาลเหมือนภาษาอังกฤษ ผู้พัฒนาเครื่องมือจึงแนะนำให้เพิ่มกาลวิเศษณ์ (adverb of time) ที่ระบุช่วง “2 สัปดาห์ที่ผ่านมา” ในทุกข้อคำถาม เพื่อให้ผู้ตอบนึกย้อนและประเมินความรู้สึกของตนเองภายในช่วงเวลาที่สอดคล้องกับเจตนาารมณ์ของเครื่องมือต้นฉบับ⁴⁰

ผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนว่า WEMWBS-Thai และ SWEMWBS-Thai ที่ผ่านกระบวนการแปลข้ามวัฒนธรรมที่คำนึงถึงบริบททางภาษาและวัฒนธรรมไทยอย่างเป็นระบบ โดยดำเนินการร่วมกับผู้พัฒนาเครื่องมือ มีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สนับสนุนความตรงเชิงโครงสร้างและความสอดคล้องภายในที่สอดคล้องกับเครื่องมือฉบับสากล อย่างไรก็ตาม การศึกษานี้มีข้อจำกัดบางประการ ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยเดียวที่ได้รับการสุ่มแบบบังเอิญ ซึ่งอาจจำกัดการนำผลไปใช้อ้างอิงกับนักศึกษาในบริบทอื่น การศึกษานี้มิได้ตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนของการวัด (measurement invariance) ระหว่างกลุ่มย่อย เช่น เพศหรือชั้นปี ซึ่งการศึกษาในต่างประเทศได้ดำเนินการและพบว่าเครื่องมือมีความไม่แปรเปลี่ยนข้ามกลุ่ม¹⁶ และมีได้ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างในกลุ่มย่อย จึงควรเป็นประเด็นสำหรับการศึกษาต่อไป นอกจากนี้ การนำเครื่องมือไปใช้ในบริบททางคลินิกหรือในประชากรกลุ่มอื่นควรมีการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างเพิ่มเติม รวมถึงการหาค่าปกติ (normative data) ค่าจุดตัด (cut-off) ความไว (sensitivity) ความจำเพาะ (specificity) และความตรงเชิงเกณฑ์ (criterion validity) ก่อนนำไปใช้

สรุป

แบบประเมินความผาสุกทางจิตใจวอริก-เอดินบะระ ฉบับภาษาไทย ทั้งฉบับเต็ม (WEMWBS-Thai) และฉบับย่อ (SWEMWBS-Thai) ได้รับการแปลข้ามวัฒนธรรมตามกระบวนการมาตรฐาน โดยไม่มีการดัดแปลง ตัด เพิ่มเติม หรือปรับเปลี่ยนข้อคำถามต้นฉบับ ผลการตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตมิติในกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรีพบว่า แบบประเมิน

ทั้ง 2 ฉบับมีหลักฐานสนับสนุนความตรงเชิงโครงสร้าง ความสอดคล้องภายใน และความตรงเชิงบรรจบ โดยโมเดล การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภายหลังการกำหนด ความแปรปรวนร่วมระหว่างความคลาดเคลื่อนของข้อคำถาม ในฉบับเต็มที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกัน สนับสนุนโครงสร้าง แบบองค์ประกอบเดียวของความผาสุกทางจิตใจ นอกจากนี้ แบบประเมินทั้ง 2 ฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์โอเมกาของแมคโดนัลด์ และสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคในระดับสูง และมี ค่าความแปรปรวนเฉลี่ยที่สกัดได้ (AVE) ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด แสดงถึงความเหมาะสมของ WEMWBS-Thai และ SWEMWBS-Thai สำหรับใช้ประเมินความผาสุกทางจิตใจใน กลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรีในการศึกษานี้ ทั้งนี้ ควรมี การศึกษาคุณสมบัติของแบบประเมินเพิ่มเติมในกลุ่มนักศึกษา จากสถาบันหรือบริบทที่หลากหลาย รวมถึงประชากรกลุ่มอื่น และบริบททางคลินิก เพื่อยืนยันความเหมาะสมในการนำ เครื่องมือไปใช้ในประชากรที่มีลักษณะแตกต่างกัน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ Professor Sarah Stewart-Brown มหาวิทยาลัยวอริก สหราชอาณาจักร ที่อนุญาตให้นำแบบ ประเมินความผาสุกทางจิตใจวอริก-เอดินบะระมาดำเนินการ แปลและใช้ในการวิจัยครั้งนี้ และให้คำแนะนำในกระบวนการ แปลข้ามวัฒนธรรม

การมีส่วนร่วมของผู้นิพนธ์

ณัฐภรณ์ สันต์ ศรีวิชัย : ทบทวนวรรณกรรม ออกแบบงานวิจัย ตรวจสอบเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล เขียนร่างและปรับปรุงบทความ ; นริชญา ศรีบุรพา : ทบทวนวรรณกรรม ออกแบบงานวิจัย ตรวจสอบ เครื่องมือ ให้คำปรึกษาด้านระเบียบวิธีวิจัย ปรับปรุงบทความ ; ขวัญชนก เตชะรัตนะคุณ : ทบทวนวรรณกรรม ออกแบบงานวิจัย ตรวจสอบเครื่องมือ ให้คำปรึกษาด้านระเบียบวิธีวิจัย ปรับปรุง บทความ ผู้นิพนธ์ทุกคนอ่านและเห็นชอบกับบทความฉบับสมบูรณ์ ผู้นิพนธ์ใช้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ (Claude, Anthropic) เพื่อช่วยปรับปรุงภาษาและเรียบเรียงข้อความ รวมถึงตรวจสอบความถูกต้องของการวิเคราะห์ทางสถิติ โดยผู้นิพนธ์เป็นผู้รับผิดชอบต่อเนื้อหาทั้งหมดของบทความ

เอกสารอ้างอิง

1. Ryff CD, Keyes CL. The structure of psychological well-being revisited. *J Pers Soc Psychol.* 1995;69(4):719-27. doi:10.1037/0022-3514.69.4.719.
2. Eger RJ, Maridal JH. A statistical meta-analysis of the wellbeing literature. *Int J Wellbeing.* 2015;5(2):45-74. doi:10.5502/IJW.V5I2.4.
3. Powdthavee N. The happiness equation: The surprising economics of our most valuable asset. London: Icon Books Ltd; 2010.
4. Sakulthong L, Yurayat P, Hoxsuwann S. The training model development to enhance the graduates' mental well-being. *Ratchaphruek Journal.* 2018;16(1): 75-87. (in Thai)
5. Auapisithwong S, Juengsiragulwit D, Kittirattanapaiboon P, translators. Mental health promotion: concepts, evidence and practice. Chiang Mai: Systems Innovation for Mental Health Promotion Plan; 2017. (in Thai)
6. Keyes CLM. The mental health continuum: from languishing to flourishing in life. *J Health Soc Behav.* 2002;43(2):207-22. doi:10.2307/3090197.
7. Schotanus-Dijkstra M, ten Have M, Lamers SMA, de Graaf R, Bohlmeijer ET. The longitudinal relationship between flourishing mental health and incident mood, anxiety and substance use disorders. *Eur J Public Health.* 2017;27(3):563-8. doi:10.1093/eurpub/ckw202.
8. Sriwichai N, Boonchiang W, Kreasukon P. The correlation between mental health literacy, mental well-being, and loneliness among the student at Chiang Mai University. *Journal of Human Sciences.* 2021;22(1):143-61. (in Thai)
9. World Health Organization. Mental health and social connection in Thailand [Internet]. Geneva: World Health Organization; 2025 [cited 2026 Jul 26]. Available from: <https://www.who.int/thailand/news/feature-stories/detail/mental-health-and-social-connection-in-thailand>
10. Liangruenrom N, Joshanloo M, Hutaphat W, Kittisuksathit S. Prevalence and correlates of depression among Thai university students: nationwide study. *BJPsych Open.* 2025 Mar 19;11(2):e59. doi:10.1192/bjo.2025.21.
11. Diener E, Wirtz D, Tov W, Kim-Prieto C, Choi DW, Oishi S, et al. New well-being measures: short scales to assess flourishing and positive and negative feelings. *Soc Indic Res.* 2010;97(2):143-56. doi:10.1007/s11205-009-9493-y.
12. Dachapipatkhoon P, Cholumyai P, Maturossuntorn S, Onclai N, Onclai N. Thai adolescent's scale of flourishing during the COVID-19 pandemic analysed by the subjective well-being (SWB). *Int J Multidiscip Res Anal.* 2021;4(9):1327-33. doi:10.47191/ijmra/v4-i9-19.

13. Rhein D, Nanni A. Assessing mental health among Thai university students: a cross-sectional study. *Sage Open*. 2022;12(4):215824402211292. doi:10.1177/21582440221129248.
14. Pimthong S, Suwanwong C, Surakarn A, Chiangkhong A, Sumalrot T, Khunakorncharatphong A. Development and validation of the Thai mental well-being scale. *Heliyon*. 2022;8(4):e09296. doi:10.1016/j.heliyon.2022.e09296.
15. Stewart-Brown S, Janmohamed K. *Warwick-Edinburgh Mental Well-being Scale: User guide version 1*. Edinburgh: NHS Health Scotland; 2008.
16. Tennant R, Hiller L, Fishwick R, Platt S, Joseph S, Weich S, et al. The Warwick-Edinburgh Mental Well-being Scale (WEMWBS): development and UK validation. *Health Qual Life Outcomes*. 2007;5:63. doi:10.1186/1477-7525-5-63.
17. Stewart-Brown S, Tennant A, Tennant R, Platt S, Parkinson J, Weich S. Internal construct validity of the Warwick-Edinburgh Mental Well-being Scale (WEMWBS): a Rasch analysis using data from the Scottish Health Education Population Survey. *Health Qual Life Outcomes*. 2009;7:15. doi:10.1186/1477-7525-7-15.
18. Fung SF. Psychometric evaluation of the Warwick-Edinburgh Mental Well-being Scale (WEMWBS) with Chinese University Students. *Health Qual Life Outcomes*. 2019;17(1):46. doi:10.1186/s12955-019-1113-1.
19. Smith OR, Alves DE, Knapstad M, Haug E, Aarø LE. Measuring mental well-being in Norway: validation of the Warwick-Edinburgh Mental Well-being Scale (WEMWBS). *BMC Psychiatry*. 2017;17(1):182. doi:10.1186/s12888-017-1343-x.
20. Khrutmuang W, Tantalanutkul S, Choktaweeapanich B. Mental well-being and associated factors among older adults in Uttaradit province. *Journal of Health Sciences Scholarship*. 2025;12(1):e276651. (in Thai)
21. Sriwichai N, Sriburapar N, Boonchieng W, Kreausukon P. Cross-cultural translation and adaptation of the Warwick Edinburgh Mental Well-Being Scale in the context of Thailand. In: *The 4th International Conference and the 48th Annual Conference of the Thai Clinical Psychologist Association: "From Mental Health Issue to Wellbeing, Growth, and Flourishing"*; 2024 Nov 18-20; Bangkok. 2024. (in Thai)
22. Brislin RW. Back-translation for cross-cultural research. *J Cross Cult Psychol*. 1970;1(3):185-216. doi:10.1177/135910457000100301.
23. Chen HY, Boore JR. Translation and back-translation in qualitative nursing research: methodological review. *J Clin Nurs*. 2010;19(1-2):234-9. doi:10.1111/j.1365-2702.2009.02896.x.
24. Phongphanngam S, Lach HW. Cross-cultural Instrument Translation and Adaptation: Challenges and Strategies. *Pacific Rim Int J Nurs Res*. 2019;23(2):170-9.
25. Sousa VD, Rojjanasrirat W. Translation, adaptation and validation of instruments or scales for use in cross-cultural health care research: a clear and user-friendly guideline. *J Eval Clin Pract*. 2011;17(2):268-74. doi:10.1111/j.1365-2753.2010.01434.x.
26. Srisatidnarakul B. Development and validation of research instruments: psychometric properties. Bangkok: Office of Academic Resources Chulalongkorn University; 2012. (in Thai)
27. Israel GD. Determining sample size. Gainesville (FL): University of Florida, Institute of Food and Agricultural Sciences (IFAS) Extension; 2003.
28. Clarke A, Friede T, Putz R, Ashdown J, Martin S, Blake A, et al. Warwick-Edinburgh Mental Well-being Scale (WEMWBS): validated for teenage school students in England and Scotland. A mixed methods assessment. *BMC Public Health*. 2011;11:487. doi:10.1186/1471-2458-11-487.
29. Comrey AL, Lee HB. *A first course in factor analysis*. 2nd ed. Hillsdale (NJ): Lawrence Erlbaum Associates; 1992.
30. Everitt BS. Multivariate analysis: the need for data, and other problems. *Br J Psychiatry*. 1975;126:237-40. doi:10.1192/bjp.126.3.237.
31. Byrne BM. *Structural equation modeling with EQS and EQS/Windows: basic concepts, applications, and programming*. Thousand Oaks (CA): Sage Publications; 1994.
32. Hu L, Bentler PM. Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Struct Equ Modeling*. 1999;6(1):1-55. doi:10.1080/10705519909540118.
33. Fornell C, Larcker DF. Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *J Mark Res*. 1981;18(1):39-50. doi:10.1177/00222437810180010.
34. McDonald RP. *Test theory: A unified treatment*. Mahwah (NJ): Lawrence Erlbaum Associates Publishers; 1999.
35. Perera BP, Caldera A, Godamunne P, Stewart-Brown S, Wickremasinghe AR, Jayasuriya R. Measuring mental well-being in Sri Lanka: validation of the Warwick Edinburgh Mental Well-being Scale (WEMWBS) in a Sinhala speaking community. *BMC Psychiatry*. 2022;22(1):569. doi:10.1186/s12888-022-04211-8.

36. Koushede V, Lasgaard M, Hinrichsen C, Meilstrup C, Nielsen L, Rayce SB, et al. Measuring mental well-being in Denmark: Validation of the original and short version of the Warwick-Edinburgh mental well-being scale (WEMWBS and SWEMWBS) and cross-cultural comparison across four European settings. *Psychiatry Res.* 2019;271:502-9. doi:10.1016/j.psychres.2018.12.003.
37. Lang G, Bachinger A. Validation of the German Warwick-Edinburgh Mental Well-Being Scale (WEMWBS) in a community-based sample of adults in Austria: a bi-factor modelling approach. *J Public Health.* 2017;25(2):135-46. doi:10.1007/s10389-016-0778-8.
38. Sarasjärvi KK, Elovainio M, Appelqvist-Schmidlechner K, Solin P, Tamminen N, Therman S. Exploring the structure and psychometric properties of the Warwick-Edinburgh Mental Well-Being Scale (WEMWBS) in a representative adult population sample. *Psychiatry Res.* 2023;328:115465. doi:10.1016/j.psychres.2023.115465.
39. Kongpesalaphun C, Metaanunkul P, Sriwichai N, Sriburapar N. Effectiveness of acceptance and commitment therapy on psychological flexibility, self-esteem and mental well-being among substance use disorder patients. *Thai Journal of Clinical Psychology.* 2023;54(1):51-64. (in Thai)
40. Sriwichai N. The Correlation Between Mental Health Literacy, Mental Well-being, and Loneliness Among Students at Chiang Mai University [master's thesis]. Chiang Mai: Chiang Mai University; 2020. (in Thai)